

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE

- PRIJEDLOG -

**PLAN RAZVOJA, STANDARDA I KRITERIJA
ZA RAD IZVIĐAČKIH CENTARA
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Zagreb, travanj 2011.

S A D R Ź A J

I.	UVOD.....	3
II.	PLAN RAZVOJA, STANDARDA I KRITERIJA ZA RAD IZVIĐAČKIH CENTARA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	4
	1. Izviđački pokret i njegov značaj u odgoju i obrazovanju mladih.....	4
	2. Izviđački centri.....	10
III.	ZAKLJUČAK.....	16
IV.	STRUČNA RADNA SKUPINA.....	18
V.	LITERATURA.....	19

I. UVOD

U svrhu kontinuiranog strateškog djelovanja na području socijalnog osnaživanja mladih, Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici održanoj 2. srpnja 2009. godine usvojila Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine (Narodne novine, br. 82/09) (u daljnjem tekstu: Nacionalni program).

Nacionalni program sadrži 7 područja djelovanja: (1) Obrazovanje i informatizacija, (2) Zapošljavanje i poduzetništvo, (3) Socijalna politika, (4) Zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje, (5) Aktivno sudjelovanje mladih u društvu, (6) Kultura mladih i slobodno vrijeme i (7) Mobilnost, informiranje i savjetovanje.

Provedbena aktivnost 3.1. *Izrada plana razvoja, standarda i kriterija za rad skautskih/izviđačkih centara u Republici Hrvatskoj*, čiji je nositelj Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, dio je mjere 3. *Poduprijeti jačanje mreže međunarodnih skautskih/izviđačkih centara* područja 7. *Mobilnost, informiranje i savjetovanje* Nacionalnog programa.

U svrhu provedbe navedene aktivnosti, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je 29. travnja 2010. godine donijelo Odluku o osnivanju Stručne radne skupine za izradu plana razvoja, standarda i kriterija za rad skautskih/izviđačkih centara u Republici Hrvatskoj. Članovima Stručne radne skupine imenovani su predstavnici tijela državne uprave, predstavnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavnik organizacija civilnog društva i relevantni znanstvenik. Stručna radna skupina, koja je u vremenu od 26. svibnja 2010. do 24. veljače 2011. godine održala sedam sastanaka, izradila je Nacrt prijedloga Plana razvoja, standarda i kriterija za rad izviđačkih centara u Republici Hrvatskoj.

II. PLAN RAZVOJA, STANDARDA I KRITERIJA ZA RAD IZVIĐAČKIH CENTARA U REPUBLICI HRVATSKOJ

1) Izviđački pokret i njegov značaj u odgoju i obrazovanju mladih

Izviđački pokret danas

Nacionalne izviđačke/skautske organizacije djeluju u 216 zemalja svijeta i okupljaju više od 28 milijuna članova, što je najmasovniji pokret mladih u svijetu.

Osim kroz temeljne aktivnosti u području odgoja i obrazovanja djece i mladih izviđački/skautski pokret daje konstruktivan doprinos mnogim (lokalnim) zajednicama kroz aktivnosti kao što su: proizvodnja zdrave hrane, pružanje humanitarne pomoći i logistička pomoć u izvanrednim situacijama, pročišćavanje vode, obnovljivi izvori energije, pomoć u prevenciji poremećaja u ponašanju, integracija osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju, aktivnosti protiv zlostavljanja djece, prevencija i zaštita od AIDS-a, prevencija ovisnosti, prevencija nasilja u obitelji, zaštita i zdravlje djece i mladih i dr.

Osnivačem svjetskog skautskog pokreta smatra se Robert Baden Powell. Kroz svoj dugi staž u vojsci i službi domovini, Baden Powell spoznao je zahtjeve koji se stavljaju pred mladog čovjeka u njegovom odrastanju – postati hrabar, samostalan, samoinicijativan, spretan, vješt i odlučan¹.

Odgajiti mladu osobu tih kvaliteta moguće je, prema mišljenju Baden Powella, mijenjanjem pristupa mladima u smislu usvajanja humanizma, tolerancije i spoznavanja prirode aktivnim odnosom, boravkom u njoj.

Savez skauta djeluje od 1909. godine, a 1920. godine u Parizu se osniva Svjetska organizacija skautskog pokreta – WOSM, koji i danas djeluje na načelima i metodi utemeljitelja.

Danas je WOSM ugledna globalna organizacija, koja sudjeluje u radu Ekonomsko-socijalnog vijeća UN-a, te surađuje s mnogim njegovim agencijama (UNICEF, UNESCO, UNEP, UNDP), te u mnogim programima (Milenijski razvojni centar).

---

¹ Službenim početkom skautizma/izviđačkog pokreta u svijetu smatra se 1907. godina, kada je Robert Baden Powell okupio 22 engleska dječaka iz svih slojeva tadašnjeg društva u skautsku družinu i odveo ih na prvo logorovanje na otok Brownsea u Dorsetu.

Izviđački pokret u Republici Hrvatskoj

Počeci izviđačkog/skautskog pokreta u Republici Hrvatskoj zabilježeni se već 1912. godine kada se osnivaju prve skautske grupe među srednjoškolcima u Koprivnici, a potom i u Petrinji. Slijede ih 1920. godine mladi Splita. Nacionalni skautski savez u Hrvatskoj osnovan je 1924. godine. Tijekom II. svjetskog rata djelovanje skautskih organizacija privremeno prestaje.

Izviđački/skautski rad obnovljen je u Hrvatskoj 1950. godine u Zagrebu u osnovnoj školi u Harambašićevoj ulici. Godinu dana poslije, 1951. godine u Zagrebu je održan prvi tečaj za izviđačke voditelje, a dan početka desetodnevnog tečaja, 19. svibnja i danas se obilježava kao Dan izviđača Hrvatske.

Izviđački/skautski se pokret značajno veže uz škole, povećava se broj članova i izviđači postaju najbrojnija i najbolje organizirana organizacija djece i mladih. Savez izviđača i planinki Hrvatske, kao samostalna organizacija, osnovan je 1952. godine.

Savez izviđača Hrvatske (dalje: SIH), danas, ima oko 3500 članova i predstavlja najveću nacionalnu organizaciju civilnog društva koja se bavi izvaninstitucionalnim odgojem i obrazovanjem djece i mladih kroz aktivnosti: neformalnog obrazovanja, provođenja slobodnog vremena, prevencije ovisnosti i svih drugih oblika društveno neprihvatljivog ponašanja, inkluzije djece s teškoćama u razvoju, organizaciju izviđačkih protupožarnih kampova (uz more), akcije pošumljavanja, aktivnosti nadzora parkova prirode, međunarodnu suradnju, mirovno obrazovanje, uključivanje mladih u procese donošenja odluka, razvoj duhovnosti i dr.

Za vrijeme Domovinskog rata izviđači su pružali pomoć izbjeglicama i prognanicima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao što i danas nastoje uljepšati živote djece koja su u ratu ostala bez roditelja.

Svojim dosadašnjim radom SIH je stekao ugled i uvažavanje javnosti, a postignuti rezultati i vrijednosti koje izgrađuje kod djece i mladih prepoznate su i izvan Hrvatske kada je 1993. godine SIH postao punopravnim članom Svjetskog izviđačkog pokreta.

Tablica 1.: Izviđačke udruge u Republici Hrvatskoj članice SIH-a
(podatak od 12. prosinca 2010.)

Redni broj	ŽUPANIJA	Pčelice	Poletarci	Planinke	Izviđači	Planinke istraživači	Izviđači istraživači	Mlađe brđanke	Mlađi brđani	Starije brđanke	Stariji brđani	Broj članova
1.	ZAGREBAČKA	37	34	23	36	17	12	4	14	15	30	222
2.	KRAPINSKO-ZAGORSKA	19	24	11	19	1	6	9	10	17	13	129
3.	SISAČKO-MOSLOVAČKA	16	17	14	25	11	25	2	18	18	25	171
4.	KARLOVAČKA	1	16	0	4	2	3	0	1	2	6	35
5.	VARAŽDINSKA	19	24	22	17	3	11	5	5	8	13	127
6.	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	21	13	16	23	14	14	3	3	11	27	145
7.	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	22	20	13	5	4	6	0	0	10	5	85
8.	PRIMORSKO-GORANSKA	26	36	37	30	15	9	7	6	25	34	225
9.	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	0	3	7	0	3	0	0	0	1	14
10.	POŽEŠKO-SLAVONSKA	7	7	12	4	1	3	1	0	2	5	42
11.	BRODSKO-POSAVSKA	0	0	0	4	1	11	3	10	1	5	35
12.	OSIJEČKO-BARANJSKA	14	16	9	28	5	9	1	0	17	27	126
13.	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1	2	5	6	3	2	4	1	2	6	32
14.	SPLITSKO-DALMATINSKA	87	72	93	110	33	27	13	13	76	97	621
15.	ISTARSKA	29	30	17	30	11	7	8	11	11	39	193
16.	DUBROVAČKO- NERETVANSKA	2	7	2	2	1	2	0	0	2	5	23
17.	GRAD ZAGREB	146	192	201	185	107	109	43	64	88	122	1257
	UKUPNO	447	510	478	535	229	259	103	156	305	460	3482

Tablica 2.: Broj izviđača po dobi i spolu u Republici Hrvatskoj
(podatak od 12. prosinca 2010. - SIH)

Dobna skupina/spol	Broj
Djeca i mladi	2717
Odrasli (stariji od 27 godina)	765
Ukupno	3482
Ženski	1562
Muški	1920
Ukupno	3482

Odrednice izviđačkog pokreta

Izviđački pokret je dobrovoljni, nepolitički obrazovni pokret za mlade otvoren za sve bez obzira na spol, porijeklo, rasu ili vjeroispovijest, u skladu sa svrhom, načelima i metodom koju je osmislio osnivač, Robert Baden Powell.

Nastao je iz želje osnivača da društvo učini boljim što je moguće jedino pozitivnim utjecajem na pojedince. Djelovanje izviđačkih/skautskih organizacija temelji se na osnovnim etičkim vrijednostima koje su u izviđačkom pokretu izražene kroz obećanje, zavjet i zakon. Izviđački zakon je način življenja koji se potvrđuje obećanjem i zavjetom.

Specifičnost izviđačkog pokreta, kao organizacije mladih, ogleda se u obrazovnom karakteru pojedinačno i u zajednici. Odgoj i obrazovanje mladih kroz izviđačke programe nadopuna je institucionalnim odgojno-obrazovnim programima i provodi se neformalnim učenjem kroz igru i rad uz pomoć i pozitivan primjer starijih, gdje se razvija timski duh, izgrađuje samopouzdanje, pomaže mladim osobama u razvoju sposobnosti i otkrivanju novih interesa. U isto vrijeme, kroz izviđačke aktivnosti, razvijaju se osjećaji lojalnosti, razumijevanja i suradnje, potreba za sudjelovanjem u razvoju društva, priznavanje i poštivanje drugih, očuvanja i zaštite prirode, osjećaj odgovornosti prema drugima, ali i za vlastiti razvoj.

Temeljna načela izviđačkog pokreta usmjerena na ostvarivanje osnovnog cilja: osobnog razvoja (tjelesnih, intelektualnih, društvenih i duhovnih potencijala) djece i mladih, ali i kao odgovornih građana i članova lokalne, nacionalne i međunarodne zajednice.

Može se zaključiti da je **misija izviđačkog pokreta** doprinos odgoju i obrazovanju djece i mladih kroz razvoj vrijednosti temeljen na izviđačkom zavjetu i zakonima.

Načini provedbe misije iskazuju se kroz:

- uključivanje mladih u neformalni odgojno-obrazovni proces tijekom njihovog razvoja;
- upotrebom posebne metode koja čini svakog pojedinca osnovnim subjektom vlastitog razvoja kao samostalne, pouzdane, odgovorne i angažirane osobe;
- podrškom mladima u razvoju sustava vrijednosti zasnovanom na duhovnim, socijalnim i osobnim načelima kao što je iskazano u izviđačkom zavjetu i zakonima.

Odgojna i obrazovna uloga izviđačkih programa (u izviđačkim centrima)

Izviđački pokret i izviđačke programe možemo promatrati s aspekta odgojno-obrazovne uloge i provedbe slobodnog vremena djece, učenika i mladih.

Ako izviđačke aktivnosti pokušamo odrediti kao izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje, a prema razvoju osobnosti putem različitih aktivnosti i u skladu s prirodom, tada je njegova uloga, u vremenu slabljenja odgojne uloge obitelji i škole, još značajnija.

Budući da je škola danas još u znatnoj mjeri tradicionalno orijentirana: preopterećena sadržajima, zadacima, provjeravanjem i ocjenjivanjem, prirodno zadovoljavanje potreba za igrom, odmorom, raznoštom i usvajanjem posebnih znanja i vještina, posebno je važno, što je svakako jedna od temeljnih karakteristika izviđačkog pokreta.

Izviđački programi potiču i razvoj socijalnih odnosa, kao mjesto učenja, ali i susreta djece, učenika i mladih, uz uvažavanje svih njihovih razvojnih odrednica i potreba, koje se mogu realizirati tek u dijalogu s prirodnom okolinom, gdje se programi uglavnom i provode. Karakteristika izviđačkih aktivnosti je u pronalaženju novih oblika funkcionalnog povezivanja škole, okruženja i provođenja slobodnog vremena.

U izviđačkim aktivnostima, izražava se individualnost i stvara mogućnost afirmiranja i socijalnog priznanja.

Upravo su izviđačke aktivnosti, posebno u izviđačkim centrima, kroz izraz interesa djece i mladih, idealno mjesto za provođenje cilja i zadataka odgoja i obrazovanja. Uz radost bavljenja, izviđačke aktivnosti imaju i važnu funkciju razvijanja kulture provođenja slobodnog vremena djece i mladih, gdje je kontinuirano djelovanje u okviru izviđačkih programa i u slobodnom vremenu učenika poticaj razvoju dispozicija i cjelovitog razvoja osobnosti učenika.

Jedna je od namjera izviđačkih aktivnosti u izviđačkim centrima bavljenje što raznovrsnijim djelatnostima (rekreativnim, ekološkim, športskim, prirodoslovnim,

istraživačkim...), stjecanje iskustava, prihvaćanje različitih uloga i stvaranje mogućnosti za upoznavanje djece i mladih s prirodom na jedan drugačiji način. Takav pristup može biti poticajan za sve sudionike, uključujući one s razvojnim teškoćama i darovite, budući da je poticanje i razvoj interesa za različita područja i aktivnosti jedna od karakteristika izviđačkih programa.

Osim poticanja interesa učenika, izviđačke aktivnosti imaju funkciju razvoja samostalnog i kritičkog mišljenja, smisla za suradnju i upućivanja u znanost i kulturu.

Nema sumnje kako je sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima izuzetno vrijedno, zbog toga je važno učenike, djecu i mlade informirati i poticati na aktivan izbor i sudjelovanje, u čemu je presudna uloga izviđačkih voditelja.

Jedan od najvažnijih zadataka u ustroju izviđačkih aktivnosti je izobrazba i osposobljavanje izviđačkih voditelja, odnosno voditelja višednevnih aktivnosti u izviđačkom centru.

Neka od bitnih obilježja izviđačkih aktivnosti proizlaze iz promijenjenog odnosa voditelj – učenik, u odnosu na nastavu/školu ili neke druge aktivnosti:

- središnje mjesto u izviđačkim aktivnostima ima suradnja izviđača i voditelja, a polazi se od interesa i osobnih obveza izviđača (izviđački zakoni i vrijednosti);
- izviđači postaju subjekti stjecanja znanja, u aktivnom odnosu prema izvorima i primjenu istraživačkih postupaka i metoda;
- uz obrazovni (stjecanje znanja), naglašen je i socijalni aspekt;
- način, organizacija i tijek izviđačkih aktivnosti predmet su suodlučivanja izviđača i voditelja, gdje je bitna komunikacija i interakcija.

Uz uže stručni (izviđački) dio, u programu osposobljavanja voditelja, naglasak je na pedagoškim, didaktičkim i socijalnim aspektima rada s djecom, učenicima i mladima (izviđačima), kako bi se upotpunile (izviđačke) metode, sadržaji i oblici rada, kao i usvojili novi kreativni pristupi.

2) Izviđački centri

Izviđački centar mjesto je provođenja izviđačkog programa, odnosno oblik neformalnog obrazovanja (i odgoja) djece i mladih zasnovanog na izviđačkoj metodi.

Aktivnosti u izviđačkim centrima provode izviđačke/skautske udruge, kao neprofitne organizacije civilnoga društva koje se bave neformalnim izvaninstitucionalnim odgojem i obrazovanjem djece i mladih. Odgojno-obrazovni sadržaji u izviđačkim centrima ostvaruju se aktivnostima u prirodi uz primjenu izviđačke metode i u svojoj biti nemaju karakter ugostiteljske djelatnosti.

Primjena izviđačke metode uključuje:

- 1) učenje kroz rad i igru, odnosno postupno stjecanje znanja, vještina i sposobnosti;
- 2) rad u malim skupinama uz podršku i pozitivan primjer starijih;
- 3) boravak u prirodi;
- 4) prihvaćanje obveza usmjerenih osobnom razvoju;
- 5) poticajne aktivnosti utemeljene na interesima sudionika;
- 6) simbolički okvir;
- 7) poštivanje izviđačkog zavjeta i izviđačkih zakona.

Izviđački programski sadržaji usmjereni su prema odgoju i mnogostranom tjelesnom i intelektualnom razvoju djece i mladih, a ostvaruju se boravkom skupine u prirodi, poznavanjem i očuvanjem prirode te stjecanjem za to potrebnih znanja i vještina.²

Izviđački program sadrži četiri raznovrsna programska područja, koja se isprepliću i obuhvaćaju:

- 1) život u prirodi (izleti, orijentacija i kretanje u prirodi, tehnike logorovanja, meteorologija);
- 2) izviđački pokret (razumijevanje načela i metode skauta/izviđača);
- 3) moj život (stvaranje pozitivnog ozračja za izgradnju karaktera i potencijala);

---

² Cilj je izviđačkih aktivnosti doprinijeti razvoju mladih u postizanju njihovih tjelesnih, intelektualnih, emocionalnih, društvenih i duhovnih potencijala kao pojedinaca i kao odgovornih građana te članova lokalne, nacionalne i međunarodne zajednice (Statut WOSM-a).

- 4) svijet oko nas (upoznavanje ljudi, krajeva i običaja, razvijanje ljubavi, interkulturalno obrazovanje, izgrađivanje pozitivnih osjećaja prema okolini, mobilnost).

U okviru Saveza izviđača Hrvatske danas djeluje nekoliko izviđačkih centara, koji u potpunosti ili dijelom zadovoljavaju potrebne standarde:

Izviđački centar „Javorje“, Zajezda

Broj kreveta: 25

Prostor/površina: 25.000 m²

Broj korisnika: 100

Povremeni: otvoren od 1. travnja do 1. listopada

Adresa: Zajezda 128, Budinščina, Krapinsko-zagorska županija

Izviđačko odmaralište „Esperanto Domo“, Kostrena

Broj kreveta: 44

Stalni: otvoren cijele godine

Adresa: Šodići 3, Kostrena, Primorsko-goranska županija

Izviđački pomorski centar „Otok Veruda“, Pula

Prostor/površina: 50.000 m²

Broj korisnika: 200

Povremeni: otvoren od 1. srpnja do 30. rujna

Adresa: Verudela 6.b, Pula, Istarska županija

Izviđački centar „Rakov jarak“, Fužine

Broj kreveta: 33

Prostor/površina: 10.000 m²

Broj korisnika: 80

Stalni: otvoren cijele godine

Adresa: Rakov jarak, Fužine, Primorsko-goranska županija

Izviđački centar „Resnik“, Kaštel Štafilić

Broj kreveta: 100

Povremeni: otvoren od 1. lipnja do 30. rujna

Adresa: Resnik bb, Kaštel Štafilić, Splitsko-dalmatinska županija

Izviđački centar „Motovun Ranch“, Motovun

Broj kreveta: 8

Prostor/površina: 50.000 m²

Stalni: otvoren cijele godine

Adresa: Motovun, Istarska županija

Korisnici, potreba osnivanja, upravljanje i financiranje izviđačkih centara

Izviđački centar namijenjen je izviđačima, članovima skautskog/izviđačkog pokreta. Izviđački centar može se koristiti također i za druge programe javnih potreba i programe od interesa za opće dobro (provedba programa koji se ostvaruju uz financijsku potporu EU, države ili jedinica lokalne, područne /regionalne/ samouprave, a namijenjeni su zadovoljavanju drugih vidova javnih potreba).

Budući da aktivnosti izviđačkog pokreta uključuju i programe međunarodne razmjene, u svijetu već duže vrijeme postoje skautski centri koji omogućavaju potrebnu izobrazbu izviđača te razmjenu usvojenih znanja i vještina na međunarodnoj razini.

Iako je važnost stjecanja znanja i vještina u prirodi, kao osnova izviđačke metode i dio programa Svjetskog skautskog pokreta, prepoznata u Nacionalnom okvirnom kurikulumu, u Hrvatskoj prostorni kapaciteti koji izviđači koriste za provedbu svoje djelatnosti još su uvijek brojčano premaleni ili neprimjereni za provedbu svih vidova izviđačkih aktivnosti, a posebice za sudjelovanje u programima međunarodne razmjene sa skautima iz Europe i svijeta.

Rad u praksi, stjecanje znanja i vještina u prirodi te njihova integracija u životu, koji čine osnovu izviđačkih aktivnosti, ističu potrebu postojanja primjerenih prostora i kapaciteta za provedbu izviđačkog programa.

Izviđačke centre osnivaju i njima upravljaju izviđačke udruge, članice SIH-a, kao i Savez izviđača Hrvatske. **Izviđački centri mogu biti stalni** (koji se mogu koristiti tijekom cijele godine) ili **povremeni** (koji se koriste u određenom dijelu godine za provedbu ciljanih izviđačkih aktivnosti).³

Izviđački se centri (u pravilu) **financiraju** iz proračuna osnivača/upravljača, a dijelom iz participacija koje uplaćuju korisnici izviđačkih aktivnosti, te iz drugih izvora (proračuna Republike Hrvatske ili jedinica lokalne-područne-regionalne samouprave, doprinosa/donacija

---

³ **Stalni** izviđački centri su centri s čvrstim objektom za smještaj koji se koriste većinom tijekom zimskih mjeseci za provođenje aktivnosti, dok su **povremeni** s osnovnom infrastrukturom i predviđenim prostorom za šatore/logorovanje namijenjeni korištenju tijekom toplijih mjeseci u godini.

pravnih i fizičkih osoba, ovisno o tome u čijem se vlasništvu nalazi prostor/objekt u kojem je izviđački centar smješten, kao i namjeni programa koji se u njima provode.

Standardi i kriteriji za provedbu programa u izviđačkim centrima

Za učinkovitu provedbu programa u izviđačkim centrima potrebno je definirati standarde i kriterije provedbe izviđačkih aktivnosti, kao i potrebne uvjete za osnivanje i rad.

U izviđačkim centrima provode se (u pravilu) **višednevne aktivnosti**. Višednevne aktivnosti (VDA) su specifičan oblik organiziranog provođenja odmora djece, mladih i odraslih članova u prirodi na načelima skautskog pokreta, zasnovan na programu i metodama rada Saveza izviđača Hrvatske.

Višednevne aktivnosti u izviđačkim centrima mogu organizirati: udruga izviđača, više udruga, zajednica udruga izviđača ili Savez izviđača Hrvatske, a provode se kao:

- logorovanje - višednevna aktivnost u prirodi pod šatorima (po mjestu održavanja može biti morsko i šumsko);
- kolonija - višednevna aktivnost u prirodi za djecu do 10 godina (moraju biti smještena u čvrstim objektima);
- pokretni logor (pohod) - posebni oblik višednevnih aktivnosti na kojima se planirano mijenja mjesto boravka;
- kantonovanje - višednevna aktivnost s boravkom u čvrstom objektu (planinski dom, hostel...);
- plovidba - posebni oblik višednevnog boravka na plovnom objektu (brodu) i plovidbom po moru, rijeci ili jezeru uz postavljanje dnevnog logora na plovnom putu.

Aktivnosti, programi koji se provode u izviđačkim centrima mogu biti **redovne, tematske, tečajske, istraživačke ili radne**.

Potrebi podaci za prijavu i praćenje programa koji se provode u izviđačkim centrima:

§ podaci o organizatoru, sudionicima i upravi;

§ podaci o konačarima (skupina koja priprema osnovne uvjete za dolazak svih sudionika);

- § podaci o lokaciji aktivnosti unutar i izvan centra;
- § podaci o datumu početka i završetka aktivnosti;
- § odluka udruge/korisnika o cilju aktivnosti;
- § raspored putovanja s podacima o sredstvima prijevoza (sudionika i opreme) u dolasku i povratku iz centra;
- § elementi ostvarivanja programa SIH-a, način i metode rada;
- § dnevni red aktivnosti u centru i plan rada razrađen po aktivnostima, danima i radnim jedinicama;
- § jelovnik razrađen po danima i specifikacija namirnica;
- § popis osobne i kolektivne opreme, potrošnog materijala, zdravstvene opreme i sanitetskog pribora;
- § proračun troškova i polica osiguranja;
- § licence vođitelja.

Ukoliko se aktivnosti/programi u izviđačkim centrima provode **u čvrstim objektima potrebno je utvrditi:**

- § kapacitet objekta i broj prostorija za realizaciju aktivnosti;
- § raspored kreveta po spavaonicama;
- § mogućnost pripreme obroka;
- § potrebne sanitarne čvorove.

Prije provođenja aktivnosti potrebno je dobiti odobrenje o prihvaćanju programa od izviđačkog centra i suglasnost Saveza izviđača Hrvatske.

Tijekom izvođenja aktivnosti u izviđačkom centru potrebno je poštovati zdravstvene, higijenske, sanitarne i protupožarne propise, kao i osigurati sve potrebne uvjete za uspješno provođenje programa, prijaviti boravak sudionika i voditi dnevnik.

Nakon provedenih aktivnosti u izviđačkom centru potrebno je podnijeti cjelovito programsko i organizacijsko izvješće Savezu izviđača Hrvatske.

Budući da postojeći broj izviđačkih centara (razina opremljenosti i lokacije na području Hrvatske) ne zadovoljavaju standarde provođenja izviđačkih aktivnosti/programa, temeljem

usporednih kriterija (WOSM-a), kao i stanja (i projekcije razvoja) izviđačkog pokreta na nacionalnom i međunarodnom nivou potrebno je osnivanje novih izviđačkih centara.

III. ZAKLJUČAK

Temeljem stanja izviđačkog pokreta u Hrvatskoj, postojećih izviđačkih aktivnosti i projekcije programskih aktivnosti, stručna radna skupina za izradu plana razvoja, standarda i kriterija za rad izviđačkih centara donijela je zaključke:

- 1) Vrijeme u kojem živimo nerijetko je nažalost označeno primjerima nasilja, društveno neprihvatljivih i ovisničkih oblika ponašanja među djecom i mladima. Suvremeno društvo mladim ljudima često šalje pogrešne informacije o pravim vrijednostima i ciljevima kojima bi trebali težiti. Prevlast materijalnog nad moralnim vrijednostima ne očituje se samo u prisutnosti nasilja u masovnim medijima, već i u izostanku pozitivnog uzora za zdravo odrastanje kako na obiteljskoj, tako i na široj društvenoj razini. Osmišljavanje smislenih aktivnosti i sadržaja, kao što su to izviđačke, kojima bi se zaokupila pozornost djece i mladih te ponudila alternativa nasilničkom i ovisničkom ponašanju u ovome se vremenu stoga nameće kao apsolutni prioritet. Kroz smislene aktivnosti te posebice jasno postavljene odgojno-obrazovne ciljeve **izviđački pokret, u kontekstu prevencije nasilja i ovisnosti, djeci i mladim ljudima nudi mogućnost kvalitetnog osmišljavanja slobodnog vremena** te razvoja njihovih fizičkih, mentalnih, emocionalnih i socijalnih potencijala. Izviđačke aktivnosti također poticanjem timskog rada i suradnje djeci i mladima pružaju mogućnost da spoznaju i osvijeste važnost **tolerancije i međusobnog uvažavanja** kao temeljnih vrijednosti skladnog i mirotvornog suživota kojemu svi težimo.
- 2) Izviđački pokret i izviđačke aktivnosti imaju važnu odgojno-obrazovnu ulogu u provedbi slobodnog vremena djece, učenika i mladih, potiču razvoj interesa i socijalnih odnosa. Evidentni su **pozitivni učinci izviđačkog pokreta na odgoj djece i mladih**, a aktivno sudjelovanje skauta/izviđača za opće dobro (organiziranje humanitarnih i ekoloških akcija, pomoć u slučaju prirodnih nepogoda i sl.), pomaže izgrađivanje djece i mladih u osobe spremne za integraciju u društvo čiji su pripadnici. To je dio razloga zašto je izviđački pokret našao svoje mjesto u Nacionalnom programu za mlade od 2009. do 2013. godine u mjeri „Poduprijeti jačanje mreže međunarodnih skautskih/izviđačkih centara“ u okviru koje je i provedbena aktivnost „Izrada plana razvoja, standarda i kriterija za rad skautskih/izviđačkih centara u Republici Hrvatskoj“. **Izviđački centri**, kroz zajedničko sudjelovanje u aktivnostima, uz pozitivan primjer i poticaj odraslih, na primjeren i vrlo učinkovit način **potiču izgrađivanje sebe i svojeg osobnog identiteta**,

ali i uvažavanje različitosti i potencijala drugih, što u konačnici može rezultirati samo podizanjem kvalitete života te stjecanje znanja, stavova i vještina neophodnih za uspješnu integraciju u suvremeno društvo izgrađeno na demokratskim načelima.

- 3) **Izviđački centri** značajna su mjesta/lokacije za provođenje izviđačkih aktivnosti, programa (u organizaciji izviđačkih udruga, a bez svrhe stjecanja dobiti za svoje članove), čime se pridonosi i odgoju budućih turista, **razvoju interkulturalnih odnosa i međunarodne suradnje.**
- 4) Uz postojeće izviđačke centre, **predlaže se osnivanje i novih** kako bi broj dosegao oko 10 stalnih i 20 povremenih, ravnomjerno raspoređenih na cijelom teritoriju Hrvatske, što bi omogućilo dalji razvoj izviđaštva u Hrvatskoj.
- 5) Budući da su Savez izviđača Hrvatske i Ministarstvo obrane Republike Hrvatske potpisali sporazum o suradnji kojim se Savezu izviđača Hrvatske omogućava korištenje određenih vojnih objekata i opreme, a u tijeku je i izrada dokumenta kojim će biti određeni i infrastrukturni standardi koji moraju biti zadovoljeni u tim objektima (da bi se u njima provodili izviđački programi), standardi i kriteriji za rad izviđačkih centara trebaju se uskladiti s dokumentom koji će biti donesen.
- 6) U svrhu daljnjeg razvoja izviđačkih centara potrebna je **izrada standarda kvalitete i kriterija rada izviđačkih centara** koji će se na odgovarajući način ugraditi u opće akte izviđačkih/skautskih organizacija.

**IV. STRUČNA RADNA SKUPINA ZA IZRADU PLANA RAZVOJA,
STANDARDA I KRITERIJA ZA RAD SKAUTSKIH/IZVIĐAČKIH CENTARA
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Ime i prezime	Matična institucija
prof. dr. sc. Neven Hrvatić	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za pedagogiju
Nenad Andrašek	Savez izviđača Hrvatske
Iva Milardović Štimac	Grad Zagreb
Sanja Bareza	Ministarstvo turizma
Vesna Lendić Kasalo	Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske
Martina Stažnik	DIM – Udruga za građansko obrazovanje i društveni razvoj
Ivana Bunjevac	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

V. LITERATURA

1. Essential Characteristics, (1998.) Geneva, (Temeljne osobine izviđačkog pokreta), WOSM.
2. Izvešće sa višednevnog boravka u prirodi, (2010.), Zagreb, SIH.
3. Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine (Narodne novine, br. 82/09)
4. Pravilnik o organiziranju višednevnih aktivnosti u Savezu izviđača Hrvatske, (1999.), Zagreb, SIH.
5. Program Saveza izviđača Hrvatske, (2009.), Pula, SIH.
6. Statut Saveza izviđača Hrvatske, (1997.), Zagreb, SIH.
7. WOSM Constitution, (2008.) Geneva, (Statut WOSM-a), WOSM.
8. Zahtjev za odobrenje višednevne aktivnosti, (2010.), Zagreb, SIH.
9. Zakon o pružanju usluga u turizmu (Narodne novine, broj: 68/07 i 88/10)
10. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (Narodne novine, broj: 138/06, 43/09 i 88/10)